

ATTA

Jolien Janzing

met illustraties van
Linde Faas

LEMNISCAAT 8 ROTTERDAM

© Jolien Janzing, 2023

Omslag en illustraties: © Linde Faas, 2023

Boekverzorging: Eveline Verburg

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.,

Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2023

ISBN 978 90 477 1489 7

NUR 283

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier.

Kijk voor meer informatie, lessuggesties
en extra's op www.lemniscaat.nl

Dit is ATTA, de heldin van dit verhaal. Ze is elf jaar oud en leeft in de oertijd.

Atta en haar moeder zijn MENGELS, net als de meeste leden van de Keverclan. De Mengels wonen in grotten in het KOELE OORD.

Hun belangrijkste voorouders, de **HOWIES**, zijn duizenden jaren eerder uit Afrika gekomen.

De Howies maakten kennis met de **NEANDERS**, een volk dat al eerder in het Koele Oord woonde.

Sommige Howies en Neanders kregen samen kinderen en zo ontstonden de **MENGELS**.

1. DE TAMME WOLF

Atta was boos. Ze had zin om te huilen en te roepen, maar in plaats daarvan gooide ze keien tegen een rots. Ze koos grote keien en wierp ze met zoveel kracht dat er vonken van de rots schoten. In de verte stonden een paar jongens van de clan naar haar te kijken, wat haar nog bozer maakte.

Stomme jongens! Atta deed alsof de keien niet zwaar waren, maar ze was pas elf en niet sterk, dus tilde ze zich haast een breuk.

Haar armspieren deden pijn. Spieren, waar had ze die eigenlijk voor? Moe wilde een braaf sprokkelaartje van haar maken, met een mand aan haar arm om wortels en noten in te leggen. Maar dat paste helemaal niet bij haar. Zij was stoer!

Kinderen leren meestal lopen als ze ongeveer een jaar oud zijn, maar Atta had dat geweigerd. Op een dag, toen haar moeder met de andere vrouwen brandnetelthee zat te drinken, ging baby Atta plots staan en deed een perfecte radslag. En toen drie radslagen na elkaar! De hele clan kwam kijken.

Een paar dagen later trof haar moeder haar aan met een scherpe steen, waarmee ze uit een berkentak een

speer op maat voor zichzelf sneed. Het speertje zat vol bloed, want Atta had een diepe snee in haar vinger.

‘Je dochtertje is eigenzinnig als een eekhoorn en heeft de moed van een leeuw,’ vertelde de medicijnvrouw bij haar geboorte aan haar moeder. Ze was geboren om haar eigen gang te gaan, maar niemand leek daar ooit rekening mee te houden.

Atta gooide nog een paar keien, maar daar had ze ook geen zin meer in. Haar tamme wolf zat op een afstandje naar haar te kijken. Stol begreep niet wat zijn baasje mankeerde, maar hij was eraan gewend dat ze af en toe verschrikkelijk boos werd en bijna ontplofte. Hij vergaf het haar graag, want voor hem was ze het beste baasje ooit.

‘Overdrijf je niet een beetje?’ riep Moe naar haar dochter. ‘Hou toch op met die aanstelleritis. Straks doe je jezelf nog pijn.’

Moe stond bij de kookput en ruimde met een andere Mengelvrouw de resten van het ontbijt op. ‘Kijk eens om je heen! Het is een prachtige ochtend.’

Atta schopte makkend tegen de keien, maar uiteindelijk keek ze naar het landschap. Hoewel ze erg boos kon worden, duurde dat nooit lang. Moe had gelijk, het was een prachtige ochtend.

De zon wierp een oranje licht over de Wilde Wei. Op de bergtoppen in de verte lag sneeuw, maar hierbeneden waren de struiken en de velden groen. Een groep wilgenbomen droeg nog al zijn bladeren. Het einde van de zomer naderde, maar er zouden nog enkele zachte weken volgen. Op de vlakte geurde het naar bloeiende kruiden. Hazen en konijnen knabbelden aan zoete klaver.

‘Kom nou maar, dan kun je nog vlug wat eten.’ Moe

legde een stuk geroosterd wrattenzwijn en warme worteltjes op een schaal van boomschors.

Atta kwam op haar hurken bij de kookput zitten. Ze at met haar vingers. Nu ze niet meer zo'n boos gezicht trok, zag ze er best leuk uit. Haar steile haar, de kleur van hazelnoten, was gevlochten en versierd met rode kralen en vogelveren. Haar ogen hadden een groene tint en leken haast licht te geven. Ze droeg een stuk herten huid als rokje en laarsjes van wolvenvacht. Rond elke bovenarm had ze net als de oudere jongens een veter van leer gebonden.

Moe legde een deksel van gevlochten varens over de takken van de kookput, zodat het hout de hele dag zou blijven smeulen. Ze bond haar lange, donkere krullen bijeen.

Een eindje verderop maakte de rest van de clan zich klaar voor de dagtaak. De vrouwen stonden te kletsen en een klein meisje liet haar vriendinnen de nieuwe ketting zien die ze had gemaakt, een leren snoer waaraan een eekhoornstaart hing. Atta's Omoe stond er ook bij. Ze was oud en leunde op een dikke stok. Een groepje mannen en jongens wreven met hun vingertoppen strepen gele modder gemengd met wrattenzwijnenvet op elkaars gezicht. Er liepen een paar tamme wolven om hen heen.

'Hé, Mager Kalf!' riep een van de grote jongens naar Atta. Het was Wildo, haar oudste broer, en hij kwam dichterbij. 'Schiet 's op. Moe moet vertrekken en jij ook.'

Atta stak haar tong zo ver uit dat ze daarna even moest voelen of hij nog wel vastzat. Ze had helemaal geen zin om met de vrouwen op stap te gaan. Het waren allemaal moeders met kleine meisjes en jongetjes. Er was geen enkel kind bij van haar leeftijd. Vroeger had ze

een zus die een paar jaar ouder was dan zij en met wie ze heel hecht was. Ze konden elkaar alles vertellen. Maar Lapma was bijna een jaar geleden zomaar verdwenen op de Vervloekte Velden en nu moest Atta het stellen met al die kleine kinderen als gezelschap.

‘Ik ga niet weer bessen plukken,’ zei ze fel. ‘Ik wil met jullie mee gaan jagen.’

‘Hé kerels,’ riep Wildo, ‘het Magere Kalf wil mee gaan jagen.’

Ze bulderden van het lachen. Dat deden ze nou altijd, die verdomde jongens, haar uitlachen.

Wildo floot op zijn twee vingers om haar wolf te roepen.

‘Hé Stol, hier komen!’

Dat vond Atta gemeen. Ze wilde dat Stol bij haar bleef. Wildo had ooit zelf een tamme wolf gehad, maar die was ervandoor met een roedel wilde wolven. Stol was háár wolf, hij hield van haar, maar hij vond het dwalen tussen de bessenstruiken en het graven naar wortels ook vervelend.

Stol hief zijn kop op, waarbij zijn witte bef zichtbaar werd, en keek aarzelend van haar naar Wildo. Ze legde haar hand op zijn warme rug en voelde hoe zijn spieren trilden van spanning. Uiteindelijk keek hij haar intens aan met zijn donkere wolvenogen, alsof hij wilde zeggen: ‘Sorry baasje, het spijt me echt, maar ik wil gaan jagen.’

En weg was Stol. Hij rende naar Wildo, terwijl zijn staart opgewonden heen en weer zwiepte. Eenmaal bij Wildo keek hij achterom, maar Wildo schudde hem hardhandig bij zijn nekharen en zei: ‘Stol, blijf bij mij. We gaan lekker jagen.’

De jagers vertrokken. De mannen droegen speren

en de jongens hadden allemaal een buidel bij zich met een scherpe leisteen, droog mos, vuurstenen en speerpunten. Ze zouden door een stuk dennenwoud naar de Vervloekte Velden trekken.

2. OP JACHT

‘Kom op, kind,’ zei Moe en ze gooide haar dochter een mouwloos jasje van hertenvacht toe. ‘Neem wat gedroogde rode bessen mee.’

Atta ging staan, trok het jasje over haar hoofd en haastte zich met tegenzin naar de grot. Achterin stonden de voedselreserves en ze vulde haar buidel met gedroogde bessen uit een leren zak. Ze pakte een zak van herten huid, gevuld met water, en bond die vast aan de riem om haar middel.

‘Waarom mag ik niet mee met de jagers?’ vroeg ze nukkig, toen ze weer bij haar moeder was. ‘Bessen plukken en wortels uitgraven is zo saai.’

‘Saai? Gisteren zijn we die bosneushoorn toch tegengekomen? Da’s best een gevaarlijk beest,’ zei Moe.

‘Wildo is zo stom als een eend,’ mopperde Atta, want ze had ooit gezien hoe een eend in een bevroren rivier dook en zo zijn snavel bezeerde.

Haar oudste broer was stom, maar hij was vooral een gemene pestkop. Toen ze nog een klein meisje was, had Wildo haar bij de Brede Beek ‘iets lekkers’ laten proeven. Het was de slijmerige groene poep van een otter! En als ze van Moe een fruitballetje met noten kreeg,

pakte hij het af, likte eraan met zijn vieze tong en gaf het haar terug. Tijdens het verstoppertje spelen moest ze op een keer van hem met haar ogen dicht achter een boom blijven staan tot ze geen enkel geluid meer in het woud hoorde. Het was pikdonker toen ze eindelijk 'Ik kom eraan!' riep.

Gelukkig was Moe haar komen zoeken met een fakkel.

'Ik háát Wildo,' zei ze en ze hing de buidel over haar schouder.

Haar moeder zuchtte en liep in de richting van de andere vrouwen.

Atta knoopte de veters van haar laarsjes vast en terwijl ze dat deed, riep ze naar haar moeder dat ze een speer wilde meenemen. Zo kon ze de groep verdedigen als ze weer een bosneushoorn tegenkwamen. Bosneushoorns aten geen mensen of dieren, maar ze konden erg humeurig worden als ze werden gestoord.

Moe keek over haar schouder en riep: 'Kom nou maar gewoon.'

'Alle gevlekte hyena's,' mopperde Atta.

Kiwau – zo heette haar moeder – was de aanvoerder van de vrouwen en stond vooraan in de groep. Ze was een trotse vrouw, lenig en sterk. De vrouwen, meisjes en jongetjes gingen met Kiwau op zoek naar eetbare planten, bessen, noten, wortels en eieren. Misschien zouden ze ook wat knaagdieren of vogels doden met een katapult. De groep vertrok en Atta liep hen een stukje achterna. Ze aarzelde, maar verstopte zich toen achter een bosje dennenbomen. Haar hart klopte snel. Zou ze het ditmaal écht doen? Of was ze niet alleen een mager meisje, maar ook een bang meisje? Het was waar dat ze 's nachts diep in de grot ging plassen omdat ze niet alleen naar buiten durfde.

De vrouwen verdwenen uit het zicht. Zonder verder na te denken begon Atta in de richting van het den-
nenwoud te lopen. Vervolgens begon ze te hollen. Ze
ging achter de jagers aan! Er borrelde een zalig gevoel
in haar op. Vrijheid! Het zonlicht was koesterend warm
en er stond een lichte bries. Atta strekte haar armen uit
als vleugels en stelde zich voor dat ze een roofvogel was,
hoog zwevend boven de Wilde Wei. De kreet van een
echte roofvogel, een arend die hoog in de lucht rondjes
draaide, bracht Atta weer met haar voeten op de grond.
Ze liet haar armen zakken en stond stil.

Er zijn van die momenten in een mensenleven dat
je op het punt staat iets te doen waarvan je weet dat
het heel fout kan aflopen. Als ze nu terugkeerde, kon
ze haar moeder en de andere vrouwen vast nog vinden.
Maar als ze doorliep, moest ze haar plan om de mannen
in te halen doorzetten. Ze begon weer te hollen, want
dit was haar kans om mee te gaan jagen. Eerst rende
ze over de zacht glooiende heuvel, waar het rook naar
rode klaver en kroontjeskruid en de regen van de vorige
avond. Eenmaal in het woud liep ze langzamer, want
daar kon je makkelijk struikelen over de wortels van een
boom of een dode tak. Het was er koel en vochtig.

Op een open plek kwam Stol plots blij naar haar toe
rennen en hij sprong tegen haar op. Er verscheen een
jongensgezicht boven een struik. Het was Wildo en hij
trok verbijsterd zijn wenkbrauwen op.

‘Het is het Magere Kalf!’ riep hij naar de mannen.
‘Niet te geloven, ze is ons gevolgd.’

De jongens kwamen een voor een achter de bomen
vandaan. Haran, de aanvoerder van hun clan, kwam
aangelopen. Hij had een zwarte baard en een boosaar-
dige grijns. Zijn bovenarmen waren zo gespierd en zijn

handen zo groot dat hij met gemak een hyena had kunnen wurgen. Om elke pols droeg hij wel tien armbanden gemaakt van botten en aan een veter om zijn hals hing een koker waarin, zo werd verteld, het fijngehakte en gedroogde hart van een beer zat. Wijd en zijd stond Haran bekend als de Woesteling en zowel Neanders als wilde wolven vluchtten weg als hij eraan kwam.

Atta wist wel beter. In de koker zat enkel wat dons van zijn tamme eend, die was doodgebeten door een vos. Hoewel Haran moedig en sterk was, was hij ook een schat van een man. Een bloeddorstig beest aan de buitenkant, vriendelijk en verstandig aan de binnenkant. Bovendien had hij een zwak voor armbanden en kettingen en maakte hij zijn ogen op met een stukje zwarte houtskool. Atta en de andere kinderen kregen les van hem en ze vond hem aardig. Ze wist dat haar moeder en hij lang verliefd op elkaar waren geweest.

De Woesteling wenkte haar en toen ze bij hem was, onthulde hij zijn tanden alsof hij haar ging verslinden. Maar hij zei vriendelijk: 'Liefje toch, wat doe je hier? Heeft je moeder je gestuurd? Is er soms iets mis?'

Ze werd rood als een bloederig konijn en schudde haar hoofd. 'Ze wil mee gaan jagen!' riep een van de jongens spottend.

Haran legde zijn hand op haar schouder, waarbij de armbanden om zijn pols kletterden. Hij rook lekker zoet, naar gele brem.

'Ik kan je niet meer terugsturen, want dan kom je misschien een roofdier tegen. Blijf dus bij ons. Maar als je ons problemen bezorgt, dan heeft dat nare gevolgen.'

Atta knikte. Zo streng waren de straffen in haar clan niet. Je kreeg een dag geen eten of moest op een stuk leer kauwen om het zacht te maken.

‘Waar gaan we op jagen?’ vroeg ze onverschrokken.
‘Reuzenherten,’ zei Wildo.

Dat was een teleurstelling. Hokenberen of hyena’s, dat was pas leuk geweest. Of nog liever mammoeten, maar die bevonden zich meestal in het Rijk van Koud.

Toen Atta klein was, gingen de jagers naar het Zalige Meer, omdat daar een kudde bizons kwam drinken. Eén keer was zelfs de hele clan naar het meer gegaan. Maar het Zalige Meer was nu al een hele tijd opgedroogd en de bizons kwamen aan het einde van de zomer op de Vervloekte Velden grazen. Ditmaal hadden de jagers hen nog niet gezien. Haar ooms Jaban en Boelo, oudere broers van haar moeder, waren al een paar keer op verkenning gegaan, maar de kudde bleef weg. Dat was slecht nieuws, want bizons waren groot en hadden veel vlees aan hun botten. Bovendien was hun vacht zacht en dik. Een reuzenhert of een wrattenzwijn was ook een goede prooi, maar de clan had dringend bizons nodig. Er waren twee baby’s geboren en de moeders moesten meer eten om ze de borst te kunnen geven.

Terwijl de mannen nog een laatste maal hun speren en dolken inspecteerden, nam Haran de jongens en Atta apart. ‘Jonge jagers,’ zei hij. ‘Als de zon hoog aan de hemel staat, gaan jullie het woud in. Met telkens ongeveer zoveel plaats tussen jullie in als vijf bomen naast elkaar. Het is jammer, maar jullie zullen de zalige rust in het woud moeten verstoren. Maak oorverdovend lawaai om de herten en wrattenzwijnen naar de andere kant van het woud te jagen, daar waar de Brede Beek loopt en de Vervloekte Velden beginnen. Wij mannen wachten ze op.’

‘Kunnen we niet beter naar het Zalige Meer?’ vroeg Atta. ‘Misschien is er weer water en gaat de kudde bizons daarheen.’

‘Attááá, liefje.’ Haran schudde een tikkeltje geërgerd zijn vele vlechtjes. ‘Ik heb met eigen ogen gezien dat er geen water in het meer staat. En een meer dat opgedroogd is, wordt niet meer gevuld.’

Dat vond Atta net zo dwaas als beweren dat een beer maar eenmaal poept in zijn leven. Maar ze begreep dat dit niet het moment was om te kibbelen.

Haran gaf Wildo twee reservesperen die met een leren riem bijeengebonden zaten. ‘Niet mee jagen, alleen dragen,’ zei hij met een knipoog.